
ПАМ'ЯТІ ВАСИЛЯ ДМИТРОВИЧА ДЯЧЕНКА

23 жовтня 1996 р. на 72 році життя помер Василь Дмитрович Дяченко — відомий фахівець-антрополог, з іменем якого пов'язане поновлення антропологічних досліджень в Україні в повоєнні роки.

В. Д. Дяченко народився 1 листопада 1924 р. в сім'ї відомого київського архітектора. 1947 року він став студентом історичного факультету тодішнього головного вищого навчального закладу країни — Московського університету, де були зосереджені кращі наукові сили. Василь Дмитрович спеціалізувався з етнографії, але на старших курсах зацікавився також антропологією. Так після закінчення історичного факультету В. Д. Дяченко став студентом-заочником кафедри антропології біолого-грунтознавчого факультету МДУ, де навчався з 1952 по 1957 рр. Водночас він протягом трьох років працював в бібліотеці цього навчального закладу, в середній школі та мед-училищі, де викладав історію.

Вже в 1953 р. Василь Дмитрович опублікував свою першу наукову працю — невелику за обсягом статтю, де йшлося про особливості фізичного типу гагаузів Молдови. Його дипломна робота була присвячена антропологічній характеристиці іншої тюркомовної групи Східної Європи — каріамам Литви.

З 1955 р. наукова діяльність В. Д. Дяченка пов'язана з Україною — за ініціативи і при активній підтримці академіка М. Т. Рильського та відомого етнографа К. Г. Гуслистого він перебрався до Києва, де в ІМФЕ АН УРСР очолив постійно діючу Українську антропологічну експедицію. Протягом 1956—1963 рр. Василь Дмитрович особисто обстежив за широкою антропометричною та антропоскопічною програмою понад 100 територіальних груп України, Росії, Білорусії і т. ін. Ці надзвичайно великі за обсягом матеріали, зібрані на підставі сучасних методик, склали основу кандидатської дисертації, яку він 1962 р. захистив на Вченій Раді НДІ та Музею антропології МДУ. Згодом В. Д. Дяченко опублікував їх у монографії «Антропологічний склад українського народу» (К.: Наукова думка, 1965). Не всі висновки згаданої праці витримали випробування часом, однак вона і сьогодні залишається головним джерелом з антропології українського народу.

З 1964 р. В. Д. Дяченко — старший науковий співробітник групи антропології ІМФЕ АН УРСР, науковим керівником якої був академік І. Г. Підплічко. Разом з ним Василь Дмитрович ініціював створення окремого друкованого антропологічного органу — «Матеріалів з антропології України», де регулярно публікувались результати досліджень в різних напрямках антропологічних знань — палеоантропології, антропогенезу, соматології, антропогенетики, спортивної антропології тощо. На жаль, 1974 р. у зв'язку з загальним наступом тогочасної влади на українську науку цей друкований орган припинив своє існування.

З 1974 р. В. Д. Дяченко — співробітник Інституту археології НАН України, де він спочатку керував групою антропології, а згодом працював стар-

шим науковим співробітником сектору палеоантропології і відділу давньоруської та середньовічної археології. Він брав участь у роботі багатьох експедицій на території Стародавнього Кисва, систематично готував звіти про палеоантропологічний матеріал з давньоруських некрополів, опублікував і підготував до друку кілька статей, присвячених даній проблематиці. З 1990 року Василь Дмитрович вийшов на пенсію, однак щоліта брав участь у польових дослідженнях.

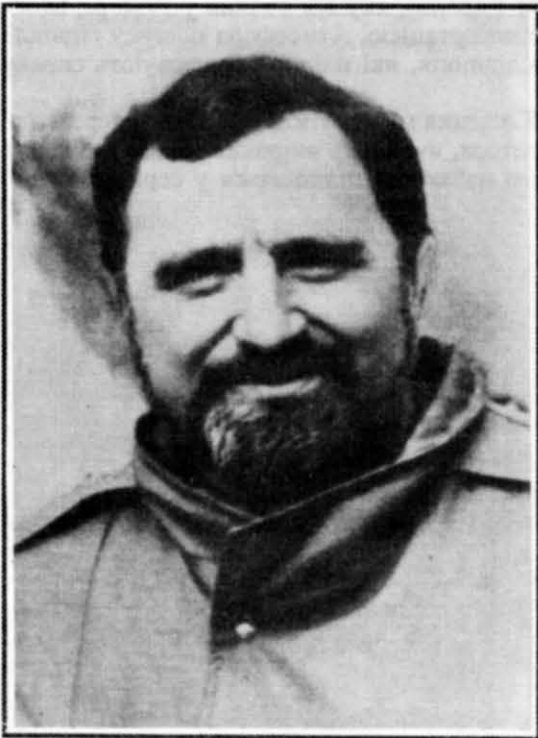
У науковому доробку В. Д. Дяченка — близько 90 праць, присвячених переважно питанням антропологічного складу та етнічної історії народів Східної Європи. В останні роки він зосередив свою увагу на висвітленні генетичних витоків людності Київської Русі, опублікувавши на цю тему кілька оригінальних розвідок. В них він послідовно обстоював думку про місцеве коріння східнослов'янських племен, в антропологічному складі яких знайшли відображення риси їхніх далеких пращурів.

Василь Дмитрович докладав чимало зусиль для підготовки наукової зміни. Він мав неабиякий талант заражати молодь своїм самовідданим ставленням до антропології — науки, якій він присвятив своє життя.

Колеги Василя Дмитровича високо цінували не лише його глибокі знання, а й такі суто людські якості, як доброзичливість, готовність завжди прийти на допомогу, тонкий гумор.

Вітчизняна антропология понесла тяжку втрату. Але пам'ять про Василя Дмитровича Дяченка назавжди залишиться у серцях тих, хто працював разом з ним, знав і любив його.

ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА ІВАНОВИЧА КОСТЕНКА

22 листопада 1996 року передчасно помер Володимир Іванович Костенко — завідувачий кафедрою історії України Дніпропетровського держуніверситету, відомий фахівець у галузі сарматознавства, кандидат історичних наук, автор ряду праць зі стародавньої історії України.

В. І. Костенко народився 25 січня 1949 р. у м. Охове Запорізької області в родині вчителів. Після закінчення у 1966 р. середньої школи та у 1970 р. — військової служби у лавах радянської армії він пов'язав свій життєвий шлях із Дніпропетровським університетом, куди у 1970 р. В. І. Костенко прийшов слухачем підготовчого відділення.

Вже у процесі навчання на історичному факультеті визначились його наукові інтереси, пов'язані з археологією. Студентом другого курсу В. І. Кос-